

Memo

Project	Stadscampus Ariënsplein
Projectnummer	SLM004974
Onderwerp	Aanmeldnotitie vormvrije m.e.r.-beoordeling
Referentie	SLM004974.NOT007.DB_aanmeldnotitie_m.e.r.
Aan	Gemeente Enschede
Auteur	Dilly Boer
Datum	18 februari 2019

1 Inleiding en aanleiding

L.I.F.E. en de gemeente Enschede hebben plannen om het voormalig medisch centrum aan het Ariënsplein in Enschede om te vormen tot een zogenaamde stadscampus, met verschillende functies: leren, wonen (studentenhuisvesting), werken (ook in combinatie met wonen), leisure/sport, enz. De functies werken en wonen nemen de meeste ruimte in beslag. Het bedrijfsvloeroppervlak omvat ca 55.000 m². Het ruimtebeslag verandert niet of nauwelijks. Het plangebied ligt in het bestemmingsplan Horstlanden – Veldkamp uit 2010 en heeft de bestemming 'Maatschappelijk'. Er zijn verschillende maatschappelijke voorzieningen mogelijk volgens de planregels in combinatie met de Lijst van bedrijfstypen (hoofdgroep Maatschappelijk, van de bij deze regels behorende Lijst van Bedrijfstypen, categorie 1 en 2). Wonen komt niet voor in deze hoofdgroep. De gemeente bereidt een bestemmingsplan 'Stadscampus Ariënsplein' voor, waarin de nieuwe functies planologisch mogelijk worden gemaakt.

De activiteiten in het plangebied vallen, *in beginsel*, onder het Besluit milieueffectrapportage 1994, namelijk bijlage I, **categorie D 11.2**: de aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject. Hieronder valt onder andere de bouw van woningen en het realiseren van bedrijvigheid. De drempelwaarde van 100 ha en/of 2000 woningen wordt niet overschreden.

Het Besluit m.e.r. (artikel 2, vijfde lid onder b.) schrijft ook bij activiteiten onder de drempelwaarde voor dat een milieu-effectbeoordeling nodig is, waarbij wordt verwezen naar de Europese richtlijn milieueffectrapportage. Dit is de zogenaamde vormvrije m.e.r.-beoordeling.

Op 7 juli 2017 is het Besluit milieueffectrapportage gewijzigd. Eén van de belangrijkste gevolgen van deze wetwijziging is dat een vormvrije m.e.r.-beoordeling dezelfde procedure moet doorlopen als een formele m.e.r.-beoordeling: een particulier of ondernemer die initiatiefnemer is van een bepaalde activiteit, dient een meldnotitie in bij het bestuursorgaan dat bevoegd is te besluiten op de aanvraag waarmee de activiteit mogelijk wordt gemaakt.

Het bevoegd gezag moet beslissen of een milieueffectrapportage moet worden doorlopen. De nieuwe eisen gelden ook voor lopende aanvragen, waarop na 16 mei 2017 nog een besluit moet worden genomen.

Deze notitie is de **aanmeldnotitie** voor de **vormvrije** m.e.r.-beoordeling van de activiteit beschreven onder 1.

2 Gebruikte informatie

Voor het opstellen van deze meldnotitie en de toets aan de verschillende criteria (zie onderdeel 3) is mede gebruik gemaakt van onderzoeken die zijn gedaan ter onderbouwing van het bestemmingsplan 'Stadscampus Ariënsplein'.

3 M.e.r.-beoordeling

In de m.e.r.-beoordeling moet aandacht worden besteed aan alle criteria die zijn opgenomen in Bijlage III bij de Europese richtlijn 'betreffende de milieubeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten'. De meldnotitie is weliswaar onderdeel van een verplichte procedure, maar is inhoudelijk en naar voorkomen nog steeds 'vormvrij'. In het vervolg van dit onderdeel worden de criteria daarom kort en bondig beschouwd. Een uitgebreide beschouwing van de effecten van de activiteit is te vinden in (onder meer) de stukken die in onderdeel 2 zijn genoemd en hier niet inhoudelijk worden herhaald.

3.1 Kenmerken van het project

Bij het **kenmerk van het project** moet in het bijzonder in overweging worden genomen:

- a. de omvang van het project;
- b. de cumulatie met andere projecten;
- c. het gebruik van natuurlijke hulpbronnen;
- d. de productie van afvalstoffen;
- e. verontreiniging en hinder;
- f. risico van ongevallen, met name gelet op de gebruikte stoffen of technologieën.

Ad a.

Het voormalig medisch centrum wordt omgevormd tot een zogenaamde stadscampus, met verschillende functies: leren, wonen (studentenhuisvesting), werken (ook in combinatie met wonen), leisure/sport, enz. De functies werken en wonen nemen de meeste ruimte in beslag: 56 woningen met werken, 276 (studenten-)woningen, 12.800m² werken, onderwijs voor ca. 700 studenten. Het totale vloeroppervlak omvat ca 55.000 m².

De fysieke omvang van de stedelijke ontwikkeling blijft qua ruimtebeslag gelijk aan de bestaande situatie. De aard van de stedelijke ontwikkeling verandert wel, van ziekenhuis naar stadscampus, maar dit leidt niet per definitie tot een intensivering van het gebruik van gronden en gebouwen.

Ad b.

Aan de oostzijde van het plangebied, binnen het plangebied van het bestemmingsplan 'Binnenstad 2016' is een andere stedelijke ontwikkeling in voorbereiding: het bestemmingsplan 'Kop Boulevard'. In dit bestemmingsplan worden ca. 550 woningen (appartementen) in een hoogwaardig centrumstedelijk woonmilieu gerealiseerd met in de plinten van het middengebied en in het zuidoosten van het plangebied in totaal maximaal ca. 2800 m² bruto vloeroppervlak aan commerciële voorzieningen. Voor dit plan wordt nieuwbouw opgericht, deels als vervanging van bestaande bebouwing. In het kader van het bestemmingsplan Ariënsplein worden alleen de functies binnen de gebouwen veranderd.

Ad c.

De stedelijke ontwikkeling zorgt niet voor een relevante wijziging in het gebruik van natuurlijke hulpbronnen. Dit onderdeel geeft geen aanleiding aanzienlijke gevolgen voor het milieu te veronderstellen.

Ad d.

De activiteiten leiden niet tot een relevante productie van afvalstoffen. Zo mogelijk en wenselijk worden materialen die vrijkomen bij sloopwerkzaamheden hergebruikt.

Ad e.

De toekomstige functies zorgen in beginsel niet voor hinder, dan wel niet anders dan nu door het huidige of recent beëindigde functies wordt veroorzaakt. Dit blijkt uit de uitgevoerde onderzoeken.

Ad f.

De aard en omvang van de stedelijke ontwikkeling zorgen niet voor een relevant risico op ongevallen.

3.2 Plaats van het project

Bij de mate van kwetsbaarheid van het milieu in de gebieden waarop het project van invloed kan zijn moet in het bijzonder in overweging worden genomen:

- a. het bestaande grondgebruik;
- b. de relatieve rijkdom aan en de kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied;
- c. het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder aandacht voor de volgende typen gebieden:
 - wetlands;
 - kustgebieden;
 - berg- en bosgebieden;
 - reservaten en natuurparken;
 - gebieden die in de wetgeving van lidstaten zijn aangeduid of door die wetgeving worden beschermd; speciale beschermingszones door de lidstaten aangewezen krachtens Richtlijn 79/409/EEG (= Vogelrichtlijn) en Richtlijn 92/43/EEG (= Habitatrichtlijn);

- gebieden waarin de bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden;
- gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid;
- landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang .

Ad a.

Een groot deel van het gebouw is tot vrij recent gebruikt als ziekenhuis. In de afgelopen tijd is men al gestart met de transformatie: voor een deel van de bebouwing is een vergunning verleend voor:

- 11.600 m² / 276 woningen (deels zelfstandige, deels onzelfstandige studentenwoningen);
- 6.800 m² bvo leren;
- 7.200 m² bvo werken;
- 5.200 m² / 56 stuks woon-werk eenheden.

Ad b.

Het gebied heeft op dit moment geen bijzondere kwaliteit, anders dan de (deels) cultuurhistorische waarden van de gebouwen. Deze blijven intact, omdat de functiewijzigingen intern zijn voorzien. Het wordt verder groen ingepast en krijgt deels een publieke functie. De ontwikkeling past binnen de stedelijke omgeving, aan de rand van het stadscentrum van Enschede.

Ad c.

Het gebied heeft geen bijzondere status in de zin van de Wet natuurbescherming (Natura 2000). Het gebied ligt ook buiten de begrenzing van het Nationaal Natuur Netwerk (NNN). In de nabijheid van het plangebied zijn geen van de genoemde bijzondere gebieden aanwezig. Het opnamevermogen van het natuurlijke milieu wordt niet bedreigd. Wel ligt het plangebied in een omgeving met een vrij hoge bevolkingsdichtheid.

3.3 Kenmerken van het potentiële effect

Bij de potentiële aanzienlijke effecten van het project moeten in samenhang met de criteria van de punten 1 en 2 in het bijzonder in overweging worden genomen:

- a. het bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen bevolking);
- b. het grensoverschrijdende karakter van het effect;
- c. 'de waarschijnlijkheid van het effect;
- d. de duur, de frequentie en de omkeerbaarheid van het effect.

Ad a t/m d.

In de referentiesituatie (huidige situatie in combinatie met de autonome ontwikkeling) is sprake van een (voormalig) ziekenhuis, wonen en onderwijs. In de plansituatie krijgt het gebouw de volgende functies: onderwijs, wonen (studentenhuisvesting), werken (ook in combinatie met wonen), leisure/sport, enz. De functies werken en wonen nemen de meeste ruimte in beslag. De nieuwe situatie wijkt niet wezenlijk af van de referentiesituatie en leidt daarom niet tot belangrijke nadelige effecten voor het milieu.

Dit wordt bevestigd door de onderzoeken die ter onderbouwing van het bestemmingsplan zijn uitgevoerd en die hierna per relevant aspect kort worden beschreven.

- **Natuur**

Het plangebied van het bestemmingsplan "Stadscampus Ariënsplein" is niet gelegen binnen de grenzen dan wel in de nabijheid van een gebied dat is aangewezen als Natura 2000 gebied of bijzonder nationaal natuurgebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000 gebieden "Aamsveen" en "Lonnekermeer" zijn op respectievelijk ca. 5 kilometer ten zuidoosten en ca. 6,5 kilometer ten noordwesten van het plangebied gelegen. Gronden met de aanduiding Natuurnetwerk Nederland liggen op ca. 2 kilometer. De ontwikkeling in het bestemmingsplan vormt geen belemmering voor in de omgeving gelegen beschermde gebieden.

Uit het onderzoek van Econsultancy, "Rapportage Quicksan flora en fauna Ariënsplein Enschede", rapportnr. 3619.001 d.d. 2 mei 2017, blijkt dat voor enkele gebouwdelen niet op voorhand kan worden uitgesloten dat daar vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen en mogelijk ook van gierzwaluw en/of steenmarter aanwezig zijn. Econsultancy heeft nader onderzoek gedaan en dit beschreven in twee projectplannen. In de projectplannen staat dat mogelijk alleen voor de beoogde sloop- en verbouwwerkzaamheden aan de gebouwdelen 11 en 12 een ontheffing voor gewone dwergvleermuis moet worden aangevraagd. Voor de overige aanwezige vaste rust- en verblijfplaatsen van (strikt) beschermde soorten kan door het tijdig treffen van door in de projectplannen beschreven preventieve en mitigerende maatregelen worden voorkomen dat verbodsbepalingen zullen worden overtreden. In het projectplan voor onder meer de gebouwdelen 11 en 12 is een onderbouwing opgenomen op basis waarvan redelijkerwijs verwacht mag worden dat het bevoegd gezag een aan te vragen ontheffing zal kunnen verlenen.
- **Water (LievenseCSO, Waterparagraaf, SLM4974.RAP001.ES.GL, d.d. 22 juni 2018)**

Het bebouwd en verhard oppervlak neemt in de nieuwe situatie af. Er is een beperkte bergingsopgave van 15 m³, waarvoor in het plan ruimte aanwezig is en wordt gereserveerd. Verdergaande maatregelen in de toekomst zijn mogelijk en worden planologisch ook mogelijk gemaakt. De bestaande grondwaterbemaling moet in stand worden gehouden om wateroverlast in en buiten het plangebied te voorkomen.
- **Bodem**

Uit historische bodemonderzoeksgegevens is bekend dat er binnen het plangebied lokaal sprake is of kan zijn van bodemverontreiniging. Dit betekent dat de initiatiefnemer bij plannen tot uitbreiding en/of functiewijziging rekening moet houden met de mogelijke aanwezigheid van bodemverontreiniging. De betreffende bodemverontreiniging vormt ofwel geen belemmering voor de beoogde transformatie dan wel kan functiegericht en kosteneffectief worden gesaneerd. Voor de gebieden die in dit bestemmingsplan conserverend zijn bestemd, is een onderzoek naar de bodemgesteldheid achterwege gebleven, omdat de resultaten van een dergelijk onderzoek de (financiële) uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan niet beïnvloeden.
- **Cultuurhistorie en archeologie**

Binnen het plangebied van het bestemmingsplan "Stadscampus Ariënsplein" zijn geen rijksmonumenten, provinciale monumenten of gemeentelijke monumenten aanwezig. Binnen het plangebied van het bestemmingsplan "Stadscampus Ariënsplein" zijn geen archeologische waarden aanwezig of te verwachten waarvoor op grond van het gemeentelijke archeologiebeleid in het bestemmingsplan een planologische

beschermingsregeling of archeologische onderzoeksplicht moet worden opgenomen. Het gehele voormalige ziekenhuiscomplex is in het paraplubestemmingsplan 'Cultuurhistorie' aangeduid als 'karakteristiek'. is er in de loop van de jaren zoveel aan het pand gewijzigd dat nog maar een beperkt deel van het oorspronkelijke pand herkenbaar is en planologisch beschermd zou moeten worden. Dit betreft alleen het voormalige kloostercomplex met kapel. Als gevolg hiervan worden het klooster en de kapel in het bestemmingsplan "Stadscampus Ariënsplein" aangeduid als 'karakteristiek'. Dat betekent dat in beginsel voor elke beoogde verbouwing en/of gedeeltelijke sloop van deze gebouwdelen een omgevingsvergunning vereist is waarbij moet worden getoetst aan de beleidsregel 'Koesteren Cultuurhistorie'. Voor de overige gebouwdelen van het voormalige ziekenhuiscomplex 'Stadsmaten' wordt in het bestemmingsplan "Stadscampus Ariënsplein" geen cultuurhistorische beschermingsregeling opgenomen.

- Verkeer/parkeren

Parkeren voor zowel auto als fiets zal binnen het plangebied plaatsvinden, zodat dit niet leidt tot een toename van de parkeerdruk in de omgeving. Gebruikers en bewoners van het Ariënsplein worden daarom uitgesloten van het Enschedese parkeervergunningstelsel. De parkeerbehoefte is uitgewerkt in een notitie 'Parkeerbalans'. Uit deze notitie blijkt dat de ontwikkelingen die het bestemmingsplan "Stadscampus Ariënsplein" mogelijk maakt een maximale parkeerbehoefte oplevert van 339 parkeerplaatsen voor auto's en 1573 stallingsplaatsen voor fietsen. Binnen het plangebied is ruimte voor het realiseren van tenminste 180 parkeerplaatsen voor auto's en tenminste 1000 stallingsplaatsen voor fietsen. Veel parkeer- en stallingsplaatsen kunnen en zullen meervoudig gebruikt worden, waardoor in de praktijk naar verwachting niet snel sprake zal zijn van een tekort aan parkeer- en stallingsplaatsen. Mocht dat wel het geval zijn, dan zullen op termijn buiten het plangebied aanvullende parkeervoorzieningen moeten worden gerealiseerd. In de notitie 'Parkeerbalans' staat uitgewerkt hoe initiatiefnemer in die gevallen moet handelen.

- Luchtkwaliteit (LievenceCSO, SLM004974.NOT04.Luchtkwaliteit, d.d. 20 augustus 2018)

Met behulp van de NIBM-rekentool bepaald of het project kan worden beschouwd als "niet in betekende mate". Uitgangspunt voor de NIBM-rekentool is de verkeersaantrekkende werking van het plan. Uit de berekening blijkt dat de bijdrage van de ontwikkeling, onder de geldende grenswaarden blijft, daarmee als 'niet in betekende mate' wordt beschouwd en dat nader onderzoek niet noodzakelijk is. Op basis van de NSL-monitoringstool (monitoringsronde 2017) blijkt dat de concentraties verontreinigende stoffen ter plaatse ruim lager zijn dan de van toepassing zijnde wettelijke grenswaarden.

- Geluid en trillingen (LievenceCSO, Akoestisch onderzoek wegverkeer SLM004974.RAP003.NG.WL, d.d. 21 augustus 2018)

Uit het akoestisch onderzoek blijkt dat vanwege het wegverkeer op de Ripperdastraat op een aantal gevels van gebouwdelen waar mogelijk geluidsgevoelige functies kunnen worden gerealiseerd niet voldaan wordt aan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB uit de Wet geluidhinder. De geluidsbelasting vanwege wegverkeerslawaaai op de Ripperdastraat bedraagt ten hoogste 51 dB. Dat heeft tot gevolg dat voor deze gevels een hogere grenswaarde als bedoeld in de Wet geluidhinder dient te worden vastgesteld. Het vaststellen van een hogere grenswaarde is mogelijk tot een maximum grenswaarde van 63 dB. De geluidsbelasting vanwege het wegverkeer op de overige onderzochte wegen, zowel de zoneringsplichtige wegen als de niet zoneringsplichtige 30 km/u wegen, is lager dan de

voorkeurgrenswaarde van 48 dB uit de Wet geluidhinder. Het realiseren van aanvullende geluidwerende voorzieningen is niet noodzakelijk. Op basis van de berekende gecumuleerde geluidbelastingen als gevolg van wegverkeerslawaaï blijkt verder dat in het plangebied, voor wat betreft verkeerslawaaï, een goed woon- en leefklimaat kan worden geboden.

- Milieuhinder

Voor de werklocaties binnen het plangebied gaat het om bedrijfsactiviteiten die zodanig weinig milieubelastend voor hun omgeving zijn, dat deze in- en/of aanpandig aan woningen kunnen worden uitgevoerd. Het bepalende milieuaspect voor de toelaatbaarheid van deze activiteiten is geluidhinder. Voor de bedrijfsactiviteiten in relatie tot aangrenzende woningen binnen het plangebied zijn de eisen uit het Bouwbesluit voor scheiding tussen wonen en bedrijfsactiviteiten (bestaande bouw) toereikend. Binnen het plangebied gaat het hoofdzakelijk om verbouw van het voormalige ziekenhuisgebouw. Op grond van het Bouwbesluit moet worden voldaan aan het ter plaatse rechtens verkregen niveau voor geluidswering. Dat betekent dat er in de meeste gevallen geen wettelijke eis is voor de geluidswering tussen ruimten. Het Activiteitenbesluit stelt wel eisen voor het geluidsniveau in in- en aanpandige geluidsgevoelige gebouwen en (verblijfs)ruimten. Voor de bedrijfsactiviteiten in relatie tot de bestaande woningen buiten het plangebied gelden de geluidrichtwaarden voor inrichtingen binnen het gebiedstype 'gemengd gebied', zoals opgenomen in de Geluidnota Enschede. Dat betekent dat voor nieuwe inrichtingen ten opzichte van geluidgevoelige bestemmingen de volgende richtwaarden (etmaalwaarden) voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau (LAr,LT) gelden: 50 dB(A) Dag / 45 dB(A) Avond / 40 dB(A) Nacht. De richtwaarden gelden ter plaatse van geluidsgevoelige objecten of op een afstand van 50 meter van de grens van de inrichting, indien binnen die afstand geen sprake is van geluidsgevoelige objecten.

Andere milieuaspecten kunnen buiten beschouwing blijven. Risicovolle en geluidzoneringsplichtige activiteiten zijn expliciet uitgesloten. Voor geur en stof gelden de normen van het Activiteitenbesluit. Gelet op het beoogde concept van de 'stadscampus' en de gewenste veelzijdige interactie tussen de diverse functies en gebruikers zijn bedrijfsactiviteiten die stof en/of geur veroorzaken ook niet te verwachten. Hiermee is voldoende ingekaderd wat voor soort activiteiten zonder meer toelaatbaar zijn in het plangebied. Ten opzichte van de referentiesituatie, een ziekenhuis, is er geen relevant verschil in effecten.

In de omgeving van het plangebied bevinden zich geen functies die van invloed kunnen zijn op het woon- en leefklimaat binnen het plangebied.

- Externe veiligheid

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO) zijn het wettelijk kader voor risicovolle activiteiten bij inrichtingen. Binnen het plangebied van het bestemmingsplan "Stadscampus Ariënsplein" of in de directe nabijheid daarvan zijn geen bedrijven of inrichtingen aanwezig waarop het Bevi en/of het BRZO van toepassing is. Bovendien wordt de vestiging van risicovolle inrichtingen in het bestemmingsplan "Stadscampus Ariënsplein" expliciet uitgesloten. Een nadere toetsing aan het Bevi en/of het BRZO kan daarmee achterwege blijven. Er zijn geen transportroutes voor gevaarlijke stoffen aanwezig in of nabij het plangebied (wegen, spoorwegen, waterwegen). Het vliegveld Twente ligt op ruime afstand.

- Duurzaamheid en klimaat
Duurzaamheid is een belangrijk thema bij de herontwikkeling van het Ariënsplein en de transformatie tot stadscampus. De visie voor Ariënsplein sluit aan bij verschillende doelen op de onderwerpen energie, klimaatadaptatie, circulaire economie en biodiversiteit. Het gebied wordt aangesloten op het warmtenetwerk van Ennatuurlijk. De studentenwoningen zijn al aangesloten en de rest van het gebouw volgt. Er worden zonnepanelen op het dak geplaatst. Er wordt nog verder onderzocht of er extra maatregelen voor waterberging realistisch en doelmatig zijn.
Bij de transformatie van het gebouw wordt circulair gesloopt en waar mogelijk worden materialen hergebruikt.
Binnen het plangebied wordt een groene openbare ruimte ontwikkeld, gericht op biodiversiteit.

4 Conclusie

In het plangebied vindt een stedelijke ontwikkeling plaats in de vorm van een functiewijziging van de bestaande ziekenhuisbebouwing naar een stadscampus. De omvang van deze stedelijke ontwikkeling blijft onder de drempelwaarde van categorie 11.2 van bijlage I van het Besluit m.e.r. 1994. Hiervoor moet een vormvrije m.e.r.-beoordeling worden uitgevoerd, aan de hand van de Europese m.e.r.-richtlijn.

Voor de stedelijke ontwikkeling geldt dat deze, gelet op de kenmerken en de plaats van de activiteiten en de kenmerken van de potentiële effecten, niet leidt tot belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu, in vergelijking met de referentiesituatie. Mede-initiatiefnemer L.I.F.E. verzoekt het gemeentebestuur van Enschede om op basis van deze aanmeldnotitie te besluiten dat geen milieueffectrapportage nodig is voor het genoemde bestemmingsplan.